

Teuvan kunta

Etelä-Pohjanmaan
Liitto

LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
VÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Euroopan yhteisö
Rakennerahastot

POHJAPATOJEN RAKENTAMINEN TEUVANJOKEEN; loppuraportti 23.8.2007, täsmennykset ohjausryhmän kokouksen yhteydessä 5.9.2007

HANKKEEN TAUSTA JA LÄHTÖKOHDAT

Liite 5

Teuvanjoki saa alkunsa Teuvan kunnan pohjoisosasta ja laskee Karijoen kunnan kautta Kristiinankaupungin Pohjoislahteen. Joen pääuoman pituus on n. 55 km ja vesistöalueen pinta-ala 542 km². Joelle on ominaista virtaamien suuri vaihtelu ja rantatörmien jyrkkyys, ja tästä syystä joenvarrella ei ole tulva-alueita.

Vuosikymmenien aikana joessa ja sen lähiympäristössä on tapahtunut huomattavia muutoksia. 1970-luvun lopulle, Teuvan jätevedenpuhdistamon valmistumiseen saakka, veden laatu huononi merkittävästi. Sen jälkeen on tapahtunut jonkin verran parantumista, mutta ei riittävästi, ja veden laatua onkin pidettävä välttävänä ja latvaosiltaan huonona. Veden laadun huonontuessa myös kala- ja rapukanta on taantunut.

Vuosien kuluessa liikkuminen joen rannoilla on vähentynyt ja loppunut eri syistä lähes kokonaan. Tästä on seurannut rantojen puskkittuminen ja umpeen kasvaminen niin, että liikkuminen rannoilla on nykyään erittäin vaikeaa. Tulvien rannoille tuoman lietteen takia rannat ovat kasvaneet joen päälle suurella osalla jokea. Rannoilla tapahtuu myös paljon sortumia ja siitä syystä joen päälle kaatuneet puut sulkevat ajoittain koko jokiuoman. Tällä hetkellä joki on ympäristöineen jäänyt taajaman takapihaksi; rannat ovat hoitamattomia, tukkoisia ja vaikeakulkuisia. Joki on vähävetinen ja rannoilla on useissa kohdin sortumia, myös kala- ja rapukanta on heikko. Rakentaminen on suuntautunut joelta pois päin, eikä joelle ole annettu sen ansaitsemaa arvoista.

Aikaisemmin on Teuvan ja Karijoen alueella selvitetty Teuvanjoen vedenlaadun, kalakannan, luonnon ja kulttuurimaiseman tilaa ja laadittu kehittämissuunnitelma, jossa esitetään toimenpiteitä joen ja sen lähiympäristön tilan parantamiseksi (Alueelliset ympäristöjulkaisut 348). Samassa yhteydessä on laadittu vedenpinnan nostamiseksi, Teuvan keskustaajaman kohdalla, kahden pohjapadon rakentamissuunnitelmat.

Tämä hanke on ensimmäinen vaihe niistä hankkeista, joita on esitetty toteutettavaksi em. Teuvanjoen yläosan kehittämissuunnitelmassa.

HANKEORGANISAATIO

Hankkeen toteutusta valvoo ja koordinoi ohjausryhmä, johon kuuluvat:

Simo Rinta-Uppa	Teuvan kunta, ohjausryhmän puheenjohtaja
Päivi Ketola	” ohjausryhmän varapuheenjohtaja
Pauli Nevala	” ohjausryhmän jäsen

Erkki Rantakoski	” ”
Niina Yli-Keturi	Teuvan kunta, ohjausryhmän jäsen
Jussi Nevala	Teuvan osakas- ja kalastuskunta, ohjausryhmän jäsen
Seppo Herrala	Länsi-Suomen ympäristökeskus, ”
Jari Kallio	Teuvan kunta, hankkeen vastuuhenkilö, ”
Hannele Kekäläinen	Länsi-Suomen ympäristökeskus, hankekoordinaattori, oikeus osallistua ohjausryhmän kokouksiin
Teuvan kunnan talouststo	hankkeen kirjanpito

Etelä-Pohjanmaan liitto on ilmoittanut Teuvan kunnanhallitukselle kirjeellään dnro 15/2006 9.2.2006, että sillä ei ole riittäviä henkilöresursseja yksittäisten ympäristöhankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn. Sen sijaan Etelä-Pohjanmaan liitto seuraa ympäristöohjelmiasopimuksen mukaisia hankkeita kootusti yhteisen koordinaatiohankkeen kautta.

AJANKOHTA, KESTO JA AIKATAULUN TOTEUTUMINEN

Asioiden kulku ja päätökset hankkeen vireille saattamiseksi

Teuvanjoen pohjapatojen rakentamissuunnitelmat on toteutettu erillisessä Teuvanjoen ja sen ympäristön kehittämishankkeessa (HE 331449). Hanke on aloitettu 1.10.2001 ja se on päättynyt 28.2.2006.

Teuvan kunta on 4.10.2004 jättänyt Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle lupahakemuksen pohjapatojen rakentamiseksi Teuvanjoen Teirilänkuuhuun ja Suksenkoskeen. Hakemusta on täydennetty 11.2.2005 ja 9.5.2005.

Teuvan kunnanhallitus on 7.3.2005 (64 §) päättänyt rahoitushakemuksen jättämisestä pohjapatojen rakentamista varten.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 13.9.2005 myöntänyt luvan pohjapatojen rakentamiseksi lupamääräyksin Teuvanjoen Teirilänkuuhuun ja Suksenkoskeen Teuvan keskustaajaman kohdalla.

Patojen rakentaminen on hyväksytty Etelä-Pohjanmaan ympäristön teemaohjelmaan vuodelle 2006.

Rahoitushakemus patojen toteuttamiseksi on jätetty 18.10.2005.

Länsi-Suomen ympäristökeskus on 21.12.2005 ja 17.8.2006 tehnyt päätökset (Dnro LSU 2005-R-43; projektinnumero HE 331472) määrärahan myöntämisestä EU:n tavoite 2-ohjelma-alueen hankkeelle Pohjapatojen rakentaminen Teuvanjokeen.

Teuvan kunnanhallitus on päätöksellään 16.1.2006 (11 §) nimennyt hankkeen ohjausryhmän ja määrännyt hankkeen vastuuhenkilön.

Pohjanmaan TE-keskus on päätöksellään 7.3.2006 hyväksynyt pohjapatojen rakentamisen jälkeisen kalataloudellisen tarkkailuohjelman.

Länsi-Suomen ympäristökeskus on päätöksellään 25.4.2006 hyväksynyt lisäyksin Teuvanjoen pohjapatojen työnaikaisen vesistötarkkailuohjelman.

Pohjapatojen rakennustöiden toteuttaminen

Hankkeen ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa 21.3.2006 on päätetty mm. hankintamenettelystä ja tarjouspyynnöistä patotöiden ja tarkkailuohjelmien toteuttamiseksi.

Hankkeen ohjausryhmän toisessa kokouksessa 16.5.2006 on päätetty mm. urakoitsijoiden valinnasta töiden toteuttamiseksi.

Urakkasopimus pohjapatojen rakentamisesta on allekirjoitettu 22.6.2006 Työyhteisliittymä T:mi Seppo Hautamäen ja Kuljetusliike Haapamäki Ky:n kanssa. Sopimuksen mukaan työn tulee olla valmiina viimeistään 29.9.2006 mennessä. Vesistö- ja kalataloustarkkailutyöt suorittaa Etelä-Pohjanmaan Vesitutkijat Oy.

Pohjapatojen rakentamistyöt on aloitettu 27.6.2006 patojen mittapisteiden merkinnällä. Varsinainen rakentamistyö on aloitettu ohitusuoman kaivutöillä sekä moreenin ajolla 3.7.2006 Teirilänkuohussa. Työt Teirilänkuohun osalta ovat edenneet ongelmitta niin, että työ on valmistunut 14.7.2006.

Suksenkosken osalta työt on aloitettu ohitusuoman kaivutöillä 12.7.2006, ja työt ovat edenneet ongelmitta niin, että työ on valmistunut pääosin 14.7.2006.

Pohjapatotöiden hyvään sujumiseen ovat pääosiltaan vaikuttaneet poikkeuksellisen suotuisat työolosuhteet, ts. pitkä kuiva ajanjakso, jonka seurauksena joen virtaama on ollut erityisen vähäinen. Työt on voitu toteuttaa ohitusuomia käyttäen kuivissa olosuhteissa.

Ennen patotöiden aloittamista, patotöiden ajan ja niiden valmistumisen jälkeen on suoritettu Teuvanjoen vesistö tarkkailua LSU:n hyväksymän erillisen tarkkailuohjelman mukaan. Tarkkailuohjelman yhteenvedoloppuraportti on valmistunut 16.8.2006. Raportin mukaan Teuvanjoen pohjapatotyömaan vesistövaikutukset jäivät kokonaisuudessaan vähäisiksi. Jälkitarkkailunäytteiden perusteella jatkoseuranta ei ole aiheellista.

Rakennustyöt on vastaanotettu rakennuttajalle ohjausryhmän kolmannen kokouksen yhteydessä 22.8.2006. Patojen rakentamisurakan kokonaiskustannukset ovat olleet 65 977,00 euroa (alv. 0 %).

Samassa yhteydessä on hyväksytty työnaikainen vesistö tarkkailun yhteenvedo/loppuraportti. Vesistö tarkkailun osalta kustannukset ovat olleet 1 531,00 euroa (alv. 0 %).

Ympäristölupaehojen mukaan Teuvanjoen työn jälkeinen kalataloudellisten vaikutusten tarkkailu suoritetaan n. vuoden kuluttua patotöiden valmistumisesta. Tarkkailu toteutetaan kesän 2007 aikana, minkä jälkeen hanke voidaan päättää..

Ohjausryhmän kokouksessa 5.9.2007 on hyväksytty 14.-28.5.2007 välisenä aikana suoritettu rakennustöiden jälkeinen kalataloustarkkailu sekä siitä laadittu yhteenvedo/loppuraportti. Kalataloustarkkailun osalta kustannukset ovat olleet 1 235,00 euroa (alv 0 %).

Rahoitushakemuksessa esitettyyn alustavaan hankeaikatauluun verrattuna patojen rakentamistyö on aloitettu arvioitua myöhemmin. Tämän aiheuttivat lähinnä työnaikaisen vesistö tarkkailun ja töiden jälkeisen kalataloudellisten vaikutusten tarkkailuohjelmien hyväksymispäätösten kesto hakemusajankohdasta sekä se, että ensimmäisellä tarjouskierröksellä ei saatu määräjassa tarjouksia kummastakaan tarkkailuohjelmasta. Tältä osin kilpailutus jouduttiin järjestämään uudelleen.

Työn ripeän etenemisen vuoksi pohjapatojen rakentamistyö on valmistunut n. 2 kuukautta ennen alustavan hankeaikataulun mukaista takarajaa (työ vastaanotettu 22.8.2006; hankeaikataulu 31.10.2006).

TOIMINNAN KUVAUS

Pohjapatotöiden suunnittelun jälkeinen eteneminen käy selville pääosiltaan väliraportin kohdasta Ajankohta, kesto ja aikataulun toteutuminen.

Hankkeen alkamisesta ja sen kulusta on tiedotettu lehdistössä sen edistymisen mukaan; Ilkka 11.7.2006 (liite 1), Tejuka 5.7.2006 (liite 2). Lisäksi hankkeella on Teuvan kunnan kotisivuilla (www.teuva.fi) kohdassa Projektit oma sivustonsa Teuvanjoen pohjapatojen rakentaminen, jossa on perustiedot hankkeesta ja sen etenemisestä.

HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Hankkeen yhteistyötahoja ovat:

Teuvan kunta
Teuvan osakaskunta
Maanomistajat
Länsi-Suomen ympäristökeskus
Etelä-Pohjanmaan liitto
Euroopan yhteisö
Eri sidosryhmät.

TALOUS

Hankkeen toteuttamiskustannukset ovat 30.6.2007 mennessä olleet yhteensä 77 624,54 euroa (alv. 0 %).

Em. perusteella voidaan todeta, että hankkeeseen varatut määrärahat riittävät hankkeen toteuttamiseen.

Hankkeen kokonaiskustannukset	100 000 €
Rahoitus: EU	25 000 €
kansallinen	25 000 ”
Teuvan kunta	50 000 ”

HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET, KUSTANNUSSELVITYS (Hankkeen koko kestoajalta 30.6.2007 mennessä)

Kustannukset euroa (alv. 0 %)

	Hyväksytty kustannusarvio	Toteutuneet kustannukset	Erotus
Palkat ja sivukulut	15 000	4528,57	10471,43
Asiantuntijapalkkiot	1 000	1267,70	- 267,70
Matkakulut	500	178,50	321,50

Rakennustekniset työt	82 000	70675,47	11324,53
Toimisto- ja vuokratust.	500	212,80	287,20
Muut menot	1 000	761,50	238,50
Luontaisuuritukset			
yhteensä	<u>10000,00</u>	<u>77624,54</u>	<u>22375,46</u>

Rahoitus

Maksatuspäätös 20.2.2007 Dnro LSU-2005-R-43
(tilanne 1. erän maksatuksen jälkeen)

	Hyväksytty rahoitussuunnitelma	Toteutunut rahoitus	Erotus
EU/EARK/LSU	25 000	18750	6250
Valtio (LSU)	25 000	18750	6250
Kuntaraha	50 000	37607	12393
Muu julkinen rahoitus			
Yksityinen rahoitus			
Luontaisuuritukset			
Hankkeen tulot			
Yhteensä	<u>100000,00</u>	<u>75107</u>	<u>24893</u>

Rahoitus

(tilanne 2. erän maksatushakemuksen jälkeen, hakemus toimitetaan LSU:lle ohjausryhmän kokouksen 5.9.2007 sekä tilintarkastajan saadun tarkastuslausunnon jälkeen)

	Hyväksytty rahoitussuunnitelma	Toteutunut rahoitus	Erotus
EU/EARK/LSU	25 000	19379	5621
Valtio (LSU)	25 000	19379	5621
Kuntaraha	50 000	38867	11133
Muu julkinen rahoitus			
Yksityinen rahoitus			
Luontaisuuritukset			
Hankkeen tulot			
Yhteensä	<u>100000,00</u>	<u>77625</u>	<u>22375</u>

TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Hankkeen tavoitteena on Teuvanjoen rakenteen ja jokimaiseman parantaminen sekä joen virkistyskäytön lisääminen. Tavoitteena on myös saada joenrantojen maanomistajat ja muut asukkaat kiinnostumaan joen tilan ja sen rantojen lähiympäristön kunnostamisesta.

Pohjapatojen rakentamisella on tarkoituksena myös kuivina vuodenaikoina säilyttää joen ilmettä sekä parantaa kalaston elinmahdollisuuksia. Pohjapadot on suunniteltu siten, että ne eivät estä kalojen kulkua vesistöissä.

Kalataloustarkkailun loppuraportin sekä patorakenteiden silmämääräisen arvioinnin perusteella voidaan todeta, että patorakennelmat mahdollistavat kalojen siirtymisen patojen ylitse.

Tehtyjen havaintojen perusteella voidaan arvioida joen virkistyskalastuksen jonkin verran lisääntyneen ainakin pohjapatojen yläpuolisilla allasosuuksilla.

Joenvarren asukkaiden ja kuntalaisten antaman palautteen perusteella voidaan arvioida asenteen paikkakunnalla muuttuneen myönteisemmäksi joen ja jokiympäristön kunnostamiseksi.

Pohjapatojen sijaintipaikoilla sekä niiden vaikutusalueella on joki saatu esille vesipinnan noston seurauksena myös vuoden kuivina ajanjaksoina. Jokimaiseman parantaminen näkyy ja se voidaan todeta erityisesti Suksenkosken pohjapadon kohdalla, jonka läheisyydessä joen ylitse kulkee vilkas jalankulku- ja polkupyörätie.

TOTEUTUKSEN ARVIOINTI

Pohjapatojen rakentamishanke on toteutettu laadittujen suunnitelmien mukaisesti hyvässä yhteistyössä toimijatahojen kesken.

Hankkeen toteuttamiskustannukset jäivät jonkin verran arvioitua alhaisemmiksi. Arvioidut kustannukset olivat 100 000 euroa (alv 0 %) ja toteutuneet kustannukset olivat 77 624,54 euroa (alv 0 %).

JATKOTOIMENPITEET

Aikaisemmin toteutetussa Teuvanjoen ja sen kehittämishankkeen pohjalta on laadittu suunnitelmia mm. joidenkin koskien ja suvantojen kunnostamiseksi. Em. suunnitelmien toteuttaminen toimisi luonnollisena jatkona nyt toteutetulle pohjapatojen rakentamistyölle.

Kunnostussuunnitelmiin voidaan hakea rahoitusta Pohjanmaan TE-keskuksen kalatalousyksiköltä.

Hankkeen toimijoina voisivat olla kunnan lisäksi paikalliset yhdistykset kuten kylätoimikunnat, kyläseurat, metsästys- ja kalastusseurat.

MUU AINEISTO

Hankkeesta on valmistunut alla luetellut suunnitelmat ja loppuraportit. Hankkeesta on kirjoitettu joitakin lehtiartikkeleita, hanke on esillä myös kunnan kotisivuilla (liitteet 1 ja 2)

- Pohjapatojen rakentamissuunnitelmat (valmistuneet pääosin Teuvanjoen kehittämishankkeen yhteydessä)
- Pohjapatojen rakentamisen työaikaisten vesistövaikutusten tarkkailuohjelma
- Pohjapatojen rakentamisen kalataloudellisten vaikutusten arviointiohjelma
- Teuvanjoen pohjapatojen rakentamiseen liittyvä vesistötarkkailu, Yhteenveto/Loppuraportti

- Teuvanjoen pohjapatojen rakentamiseen liittyvä kalataloustarkkailu Yhteenve-to/Loppuraportti

SEURANTA

Pohjapatojen osalta vastuullisena toimijana on Teuvan kunta.

Pohjapadot pidetään tarkoitustaan vastaavassa kunnossa Teuvan kunnan teknisen toimiston toimesta.

Kerran vuodessa tapahtuvan patojen kunnan tarkkailun yhteydessä havaittavat puutteet ja viat korjataan heti toteamisajankohdan jälkeen.

Teuvalla 23.8.2007

Hankkeen vastuuhenkilö mrkm Jari Kallio